

LBRIS

We know
books

Arhim. Teofilact Marinakis

PATERICVS
MAICII DOMNVLVI

*Traducere din limba greacă
de Ieroschim. Ștefan Nuțescu*
SCHITUL LACU – SFÂNTUL MUNTE ATHOS

EDITURA EVANGHELISMOS
București – 2008

CUPRINS

PROLOG	8
Introducere generală	11

PARTEA ÎNTÂI MINUNI

ÎNSEMNARE INTRODUCTIVĂ.....	21
Binecuvântata cântare a Arhanghelului Gavriil adusă Maicii Domnului	23
Cercetarea Maicii Domnului	36
Ocrotire nebiruită.....	48
Vindecătoarea cerească.....	76
La sânul adevăratei Mame.....	87
Maica Domnului – cinstitoare a fecioriei	116
Maica Domnului întărește neputințele noastre	120
Violențele diavolilor	136
Ocrotitoarea celor care trăiesc în feciorie	154
Dumnezeieștile virtuți	171
Ocrotitoarea Sfântului Munte.....	181
Povățuitoare cerească.....	185
Rugăciunea lui Iisus	191
Din evlavia Sfintei Rusii	196

ÎNSEMNARE INTRODUCȚIVĂ.....	222
Cercetări ale Maicii Domnului	243
Ocrotirea minunată a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu	265
Slava Răsăritului – Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului „Saidnaya”, cea Izvorătoare de Mir	273
Mesajul ceresc	284
Stăpâna și ocrotitoarea Sfântului Munte	302
Mângâierea celor întristați.....	313
Răstignirea de bună voie a noilor Mucenici.....	334
Semne cerești minunate.....	341
Frumusețea dumnezeiască a cântărilor de laudă ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.....	353
Înțelepciunea cea de sus	362
Rana diavolilor	371
Din Tebaida sfințitului Nord.....	382

PARTEA A TREIA **VEDENII**

ÎNSEMNARE INTRODUCȚIVĂ.....	407
Ocrotitoarea nerușinată a celor aflați în neazuri	418
Fapte dumnezeiești	441
Porunca cerească	447
Răsplata cerească	470
Voia dumnezeiască.....	484

ÎNSEMNARE INTRODUCTIVĂ

Ce este minunea? Minunea nu este o lucrare omenească, ci una dumnezeiască mai presus de fire. Este o lucrare a Harului dumnezeiesc prin care Dumnezeu îi învrednicește într-o anumită vreme pe cei aleși ai Săi, de lucruri minunate, pe care le săvârșește mai presus de fire și pe care noi le numim minuni.

Lucrarea dumnezeiască mai presus de fire. Este o realitate faptul că acolo unde Se pogoară Dumnezeu Cel mai presus de fire și Își face cunoscută prezența Sa, tot ceea ce urmează se săvârșește într-un chip mai presus de fire. Sfântul Ioan Damaschin spune: „Dumnezeu, mânat de milostivire, prin cele obișnuite ale firii, săvârșește cele mai presus de fire”. Iar Sfântul Filothei Kokkinos, Patriarhul Constantinopolului, completează: „lucrarea dumnezeiască și nu cea omenească săvârșește toate aceste lucruri mai presus de fire, așa cum este de pildă harisma facerii de minuni. Minunile care depășesc legile firii omenești sunt rezultatul Harului dumnezeiesc. Unele ca acestea sunt îndreptarea mâinii paralizate, vindecarea orbilor, neașteptata însănătoșire a trupului paralizat, care s-au făcut numai cu o rugăciune și cu câteva cuvinte. De asemenea, minune este și împlânzirea animalelor sălbatice și învierea morților. Exact în același mod lucrează Harul atunci când trupul, alcătuit din sânge și din substanțe nutritive, rămâne neschimbat, deși nu se mai hrănește”.

Sfinții, prin harismele dumnezeiești pe care le primesc în dar de la Dumnezeu (*Romani* 12, 6; *I Corinteni* 7, 7; 12, 4, 9), după multe nevoințe, morți și răstigniri duhovnicești și

după anevoioasele urcușuri zilnice spre cele înalte, își însușesc frumusețea cea dintâi care a fost pierdută de firea omenească, dobândesc „asemănarea lui Dumnezeu” și se întorc din nou în Rai, din care omul a fost izgonit după căderea în păcat.

Părintele Gheorghe Metalinos, profesor la Facultatea de Teologie din Atena, spune: „Știți că există un text din secolul al II-lea după Hristos, care vorbește despre minuni... În acest text citim că sunt de la Dumnezeu numai acele minuni care se fac, nu pentru afirmarea personală, ci cele care sunt săvârșite de Harul Său – și, precum știți, acestea sunt caracterizate de spontaneitate și de autenticitate – și, în același timp, cele care privesc mântuirea și ajutorarea omului, iar nu stăpânirea semenilor, așa cum fac fahirii și toți ceilalți care nu sunt robii lui Dumnezeu”.

Minunea și legile naturii. Prin minune Dumnezeu intervine în faptele, în comportamentul și în gândurile omului, precum și în întreaga creație văzută. Atunci tot ceea ce urmează se săvârșesc într-un mod minunat și mai presus de fire.

În minune intervine o suspendare temporală a acțiunii legilor firii, până ce se manifestă voința lui Dumnezeu, după care ele se restabilesc.

Toate minunile, așa cum am scris, nu sunt fapte excepționale care se săvârșesc cu conlucrarea legilor firești, ci fapte mai presus de fire și de cuvânt, de vreme ce și petrecerea Sfinților a fost mai presus de fire întru toate: în rugăciune, în tot felul de nevoițe și în legăturile lor cu oamenii.

Putem spune că fiecare creștin este chemat să devină sălaș al Harului dumnezeiesc, iar Domnul poate să săvârșească o minune prin el.

Pentru adevăratul creștin săvârșirea minunii nu este un scop în sine, ci este urmarea firească a credinței neclintite, a curăției sufletești și mai ales a smereniei.

Binecuvântata cântare a Arhanghelului Gavriil adusă Maicii Domnului

Un schimonah rus, părintele Macarie, care trăia într-o peșteră din pustia Kerasia aflată în Sfântul Munte Athos și care a adormit în anul 1888, povestea următoarea experiență personală:

– Odată, înainte de Paștile anului 1861, mergeam împreună cu părintele Arsenie la Mănăstirea Marea Lavră pentru a ne cumpăra alimente pentru Paști de la un vapor ce venise dintr-o insulă a arhipelagului grecesc și care ancorase în portul acestei mănăstiri. Părintele Arsenie fusese paznic la Karyes și apoi pădurar mai mulți ani și de aceea cunoștea toate cărările și ascunzișurile Athonului.

Pe drum părintele Macarie se tot oprea și privea în jur întrebându-se în sine sa dacă nu cumva părintele Arsenie cunoștea în acea parte vreun pustnic care să trăiască ascuns de lume. La un moment dat s-a întors către părintele Arsenie și l-a întrebat:

– Părinte Arsenie, câtă vreme ai fost pădurar, nu ai cunoscut pe vreunul dintre pustnicii nevoitori, care trăiesc ascunși prin văgăunile Athonului?

Părintele Arsenie s-a măhnit auzind această întrebare, căci se jurase să nu descopere nimănui ceea ce văzuse. Însă după ce s-a gândit puțin, pentru a-l liniști pe părintele Macarie, i-a spus:

– Dacă iei asupra ta păcatul jurământului, îți voi descoperi unde se nevoiește un stareț ascuns, dar să știi că tu ești de vină. Starețul este bulgar.

– Da, iau asupra mea acest păcat, a răspuns părintele Macarie.

Ne-am îndreptat atunci spre Schitul Românesc Prodromu. După ce am trecut de Schit, la un moment dat părintele Arsenie a luat-o la dreapta spre un loc drept, dar care se înfunda, căci de jur-împrejur erau stânci care sfârșeau într-o văgăună. În fundul văgăunii, ca un șarpe ce se ascunde de oameni, trăia acel pustnic pe jumătate gol.

Părintele Arsenie, arătând spre văgăună, i-a spus părintelui Macarie:

– Iată, dacă ai putere și poți coborî, înaintează! Când vei ajunge la primul loc drept, să privești de pe stâncă în jos și vei vedea sihăstria lui.

Părintele Macarie a început să coboare cu greutate. Și-a scos încălțăminte, apoi dulama, care îl împiedicau la coborât. Când a ajuns la locul drept a văzut coliba Starețului în fundul văgăunii. Afară lângă colibă stătea pustnicul afundat în rugăciunea minții, căci așa cum spune o cântare a Bisericii: „*Pustnicilor, celor ce sunt afară de lumea cea deșartă, neîncetată dorire li se face*”⁴.

Atunci când Starețul l-a zărit pe părintele Macarie, a crezut că este un diavol și de aceea și-a făcut semnul Crucii și a intrat repede în colibă încuind ușa.

Părintele Macarie s-a apropiat de colibă și a spus:

– Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi!

În același timp bătea în ușă. Pustnicul însă nu răspundea. Atunci părintele Macarie a început să-l încredințeze că este creștin ortodox și monah.

– Și ce vrei? a întrebat în cele din urmă pustnicul într-o rusă curată (Starețul cunoștea limbile turcă, franceză, bulgară și greacă).

– Am venit să te văd, a spus părintele Macarie.

– Cine te-a povățuit aici, Dumnezeu sau diavolul?

– Dumnezeu.

– Și de unde știi că Dumnezeu te-a trimis aici?

⁴ Antifon la Utrenia de Duminică, glasul 1.

- Dumnezeu m-a trimis, a strigat cu încredințare părintele Macarie. Dacă nu vei deschide, voi muri aici lângă coliba ta. Nu voi pleca fără binecuvântarea Sfinției Tale.

- Aa, am înțeles acum cine ți-a vorbit despre mine, dar nu a procedat bine.

- Părinte, nu este vinovat acela, ci eu.

- Pleacă de aici, te rog! Pleacă!

- Nu voi pleca, ci voi sta lângă ușa ta până la Paști. Aici voi muri. Nu voi pleca dacă nu te voi vedea.

- Spune: „*Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...*”, i-a poruncit Starețul.

Când părintele Macarie a terminat de spus cântarea Arhanghelului Gavriil adusă Maicii Domnului, Starețul a deschis ușa.

Atunci părintele Macarie a pus metanie și a căzut cu fața la picioarele pustnicului spunând:

- Binecuvintează, Părinte!

La auzul cântării „*Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...*” îndoielile necunoscutului pustnic au dispărut, pentru că diavolul nu numai că nu poate rosti această cântare, dar și numai auzirea ei îl alungă. Această cântare a săvârșit minunea și a alungat șovăielile Starețului, care, vreme de optzeci de ani, nu văzuse și nu vorbise cu nici un om. Cântarea l-a încredințat pe acest isihast atât de aspru cu sine de evlavie pe care părintele Macarie o avea față de Maica Domnului.

De aceea suntem datori să rostim această cântare cel puțin de cinci ori dimineața și de cinci ori seara.

Puțin mai sus de portul Schitului Sfânta Ana începe un drum îngust, cu mai multe trepte, ce duce până la Sfânta Ana Mică. Mai jos de Coliba în care a locuit renumitul duhovnic Sava, călătorul găsește atârnată într-un copac o icoană mică a Maicii Domnului, care a fost așezată de un călugăr evlavios după ce a fost izbăvit în chip minunat de căderea în prăpastie. Mai demult, un monah mergea și

aprindea în fiecare zi candela care ardea într-un felinar închis.

Într-o zi trecea pe acolo monahul Meletie de la Chilia Danileilor, care venea de la Katunakia încărcat cu diferite alimente. Îl însoțea monahul Teodosie de la Sfânta Ana Mică. Pe tot timpul drumului părintele Meletie rostea „*Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...*”, căci este cunoscut tuturor cât de mult o iubesc monahii din Sfântul Munte pe Maica Domnului.

La un moment dat a simțit cum o putere nevăzută îl îmbrânțește spre prăpastie. Monahul și-a pierdut echilibrul și a simțit cum de pe cărarea îngustă cade în prăpastie, de la o înălțime de patru metri, cu greutatea pe care o ducea în spate. În cădere s-a agățat de tulpina unui copac. Nu a suferit nici cea mai mică zgârietură. Vrednic de amintit este faptul că în timpul căderii sale în prăpastie, părintele Meletie nu a încetat să rostească cântarea îngerească „*Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...*”.

Deoarece a fost păzit nevătămat prin mijlocirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, părintele Meletie a făcut o icoană a Maicii Domnului cu o candelă într-un felinar înaintea ei și a așezat-o unde a avut loc accidentul. Asta a făcut-o pentru a mărturisi tuturor celor ce trec pe acolo atât puternicia și slava lui Dumnezeu și a Preacuratei Sale Maici, dar și pentru ca Maica Domnului să-i păzească pe călătorii ce străbat această cărare greu accesibilă.

Cuvios a fost sfârșitul, așa cum cuvioasă a fost și viața starețului Filaret, pustnicul postitor, adevăratul prieten al virtuții și pustiei, îngerul cel în trup, iubitorul smereniei celei înălțătoare și bunul lucrător din ceasul cel dintâi.

Cu puțină vreme înainte de a adormi, a chemat în chilia sa săracă, pe doi monahi din obștea Danileilor, pe Daniil și pe Acachie, privighetorile cele cu frumos glas ale Athonului. După ce le-a spus multe despre Rugăciunea minții și despre petrecerea monahală cea asemenea cu a

Îngerilor, s-a ridicat de pe patul său din scânduri și, stând drept în picioare, i-a rugat să cânte „Cuvine-se cu adevărat...”. Bătrânul a ascultat în picioare, deși se afla în ultimele clipe ale vieții sale. A făcut aceasta cu bucurie sufletească și cu lacrimi în ochi, așa cum făcea ori de câte ori asculta această cântare. Atunci a ascultat-o pentru ultima oară pe pământ. A doua zi avea să o asculte cântată de Îngeri în corturile cerești. A vrut ca la sfârșitul acestei vieți pământești să o cinstească cu această cântare pe Maica Domnului, de ale cărei binecuvântări și daruri nu avea să se mai învrednicească în această viață vremelnică, căci a doua zi urma să urce la Ierusalimul cel de sus, acolo unde Sfinții se desfătează de vederea Împărătesei Cerurilor, care stă de-a dreapta Fiului ei.

Când cei doi monahi au terminat de cântat, starețul i-a îmbrățișat, le-a dat ultima sărutare și le-a spus:

– Frații mei, îngerașii Maicii Domnului, nu vă voi mai vedea cu ochii trupești, căci Domnul, prin mijlocirile Maicii Sale și ale Părinților Aghiorți, m-a chemat la locașurile cerești.

Toți cei care trăiesc în chip cuvios se învrednicesc să-și cunoască de mai înainte vremea morții lor și să-și doarească din toată inima ca aceasta să vină cât mai repede. Căci „așa cum luptătorul se grăbește să iasă din arenă pentru a scăpa de răni, tot astfel și cel care trăiește o viață aspră în virtute dorește sfârșitul, ca să scape de durerile acestea de acum, încurajat de nădejdea dobândirii cununilor cerești” (Sfântul Ioan Gură de Aur).

În cetatea vechii Rome trăia un creștin care se numea Ioan, om foarte evlavios și foarte bogat. Acest creștin avea o minte atât de greoaie, încât nu putea să învețe carte și de aceea nu știa nici măcar o rugăciune așa cum știau ceilalți creștini.

După o vreme acesta a mers la o mănăstire, a dat toată averea sa acolo și s-a făcut monah, rugându-i pe frați

să-l învețe carte. Toți încercau să-i tâlcuiască Psalmii și să-l învețe diferite rugăciuni, dar el nu putea să învețe nimic. Mintea lui era ca un bolovan de care nu se prindea nimic.

Atunci un monah încercat, după ce i-a citit diferite rugăciuni, l-a întrebat care dintre toate cele pe care le-a auzit i-au plăcut mai mult și pe care ar vrea să o învețe. Acela i-a răspuns bucuros:

– Îmi place foarte mult: „*Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...*”.

Auzind aceasta, frații s-au străduit cu multă ostenală să-l învețe pe acel monah cântarea Arhanghelului Gavriil. După ce a învățat-o, a primit atâta bucurie în inimă, de parcă aflase o comoară prețioasă. În fiecare clipă avea această cântare pe buze, iar frații îl auzeau mereu rostind: „*Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te, Ceea ce ești plină de Har...*”. Întotdeauna se ruga Maicii Domnului cu această cântare, căci îi aducea în suflet multă dulceață și veselie. Călugării din mănăstire l-au poreclit „*Bucură-te, Marie*”, ceea ce îl bucura foarte mult, deoarece considera un lucru de mare cinste să poarte numele Pururea Fecioarei Maria.

Când a murit acest fericit, l-au îngropat într-un loc deosebit, deoarece trupul său răspândea bună mireasmă. Iar această mireasmă, pe zi ce trecea, devenea tot mai puternică, lucru care îi făcea pe monahi să se minuneze.

După nouă zile, când monahii au mers să-i facă după rânduială Trisaghionul, după ce au făcut rugăciunea, s-a întâmplat o minune care i-a lăsat muți de uimire: din mormântul aceluia monah răsărise un crin pe ale cărui petale era scris cu litere de aur: „*Bucură-te, Ceea ce ești plină de Har, Marie*”. Crinul răspândea o mireasmă deosebită și foarte puternică, care nu semăna cu mireasma niciunei flori pământești.

Atunci egumenul a spus monahilor:

– Din acest fapt minunat ne-am putut da seama că fratele nostru care a adormit a avut o viață sfântă și o deosebită evlavie către Maica Domnului. Dar cred că ar fi bine să vedem și de unde iese rădăcina acestui crin.

După ce au săpat mormântul, au văzut cu toții că rădăcina ieșea din gura monahului. Apoi egumenul a poruncit să deschidă și pieptul monahului și au văzut că rădăcina ieșea din inima sa, în care era pictată icoana Maicii Domnului.

Atunci monahii au luat crinul și sfintele moaște pe care le-au păstrat cu mare cinste în mănăstire.

În părțile Lombardiei trăiau doi soți foarte credincioși care aveau multă evlavie la Maica Domnului. Pentru aceasta, cuprinși de dor dumnezeiesc, au pictat pe un perete al casei lor icoana ei, cheltuind mulți bani pentru ca ea să devină cât mai frumoasă și mai măreață. De fiecare dată când treceau prin fața icoanei, se închinau cu respect și rosteau cântarea îngerească: „*Bucură-te, Ceea ce ești plină de Har, Marie...*”. Pentru acest obicei bun al lor, Maica Domnului le-a trimis toate bunătățile cerești și pământești. Viața lor era plină de fapte bune, trăind în pace cu toată lumea. Din această pricină oamenii i-au numit „pașnicii”.

Acești creștini binecuvântați aveau un copil de trei ani care, văzând pe tatăl și pe mama lui că de fiecare dată se opreau înaintea icoanei Maicii Domnului și se închinau cu evlavie, a început să facă și el la fel. Încet-încet a învățat și cântarea îngerească, pentru că o auzea în fiecare zi de la părinții lui. Copilul însă nu se ruga din evlavie, ci dintr-o obișnuință bună, deoarece credea că Maica Domnului, așa cum era zugrăvită stând pe tron, era Stăpâna casei.

Într-o zi, în timp ce se juca cu alți copii pe malul râului, din lucrarea diavolului a căzut în adâncul apei. Copiii au vestit-o pe mama copilului care, împreună cu vecinii, au alergat la râu. Doi bărbați au sărit în apă, dar în ciuda nenumăratelor lor încercări, nu l-au putut afla pe copil.

Atunci mama copilului a alergat ca o nebună în josul râului nădăjduind că îl va afla acolo. Deodată îl vede pe copil în mijlocul râului stând pe apă ca pe un scaun. Văzându-l, mama lui a strigat cu o nespusă bucurie:

– Copilul meu, ce faci acolo? Ești bine?

– Sunt bine, mamă! Stăpâna mă ține și de aceea nu mă tem!

Din pricina bucuriei mama copilului nu a înțeles despre care Stăpână îi spunea el. Doi bărbați au înotat până la mijlocul râului și au luat copilul, pe care l-au dat apoi mamei lui. Ajungând acasă și întrebându-l cum s-a izbăvit de înec, copilul a răspuns:

– Când am căzut în apă, Stăpâna casei noastre (și copilul a arătat cu degetul spre icoana Maicii Domnului) m-a scos din apă și m-a ținut până ce au venit vecinii și m-au luat.

Atunci toți cei care se adunaseră să audă cele povestite de copil s-au închinat Maicii Domnului și s-au minunat de iubirea de oameni și de milostivirea ei. Toată noaptea au cântat tropare și cântări de laudă în cinstea Maicii Domnului. Desigur cântarea cea mai iubită de toți a fost: „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...”.

Într-o mănăstire se aflao călugăriță care se nevoia în postiri și în privegheri. În fiecare zi mergea din putere în putere și din slavă în slavă, pregătindu-se pe sine pentru trecerea din această lume. Se nevoia cu mucenicia zilnică a conștiinței, ca să adune visticierie în Ceruri și se ostenea cu multă dragoste ca să-L întâlnească pe Mirele sufletelor curate, disprețuind nu numai lumea, pe care mai înainte o iubise nespus de mult, ci și legăturile pătimase cu ea. Dorea să se mântuiască și se ostenea să se „afunde” în dumnezeiasca milostivire. În fiecare zi „punea suișuri în inima sa”⁵.

Pe acest suflet a încercat diavolul să-l înșele și să-l abată din calea cea dreaptă a mântuirii. Și a reușit arătându-i-se de mai multe ori sub chipul unui înger luminos. De fiecare dată când i se arăta, vorbea cu monahia

⁵ Psalmul 83, 6.